

Illett hozzá a „gyurkaság”

WEKERLE SZABOLCS

Szakolczay Lajos irodalomtudós 1982-ben méltató tanulmányt közölt *Faludy Györgyről* a *Mozgó Világban*. Hogy akkoriban milyen merész és szokatlan lépésnek számított dicsérően írni – sőt egyáltalán írni – az emigráns irodalom fenegyerekéről, aki *Kádár Jánost* orosz lakájnak nevezte, kiderült a hivatalos irodalompolitika reakcióiból: az írást az „Aczél György-féle havi főszerkesztői értekezleten nyilvánosan is pofozták – emlékszik vissza a tanulmány megjelenése után indult lavínára a „Szólíts nyugodt Gyurkának!” című kötet bevezető írásában Szakolczay –, a friss MSZMP-tagsággal az Élet és Irodalom főszerkesztői székébe került *Bata Imre* – teljesítve kötelességét – lapjában azonnal reagált rá”.

A tanulmány minden bizonnyal hozzájárulhatott a *Mozgó Világ* hamarosan bekövetkező szétveréséhez is, ugyanakkor, mint szintén Szakolczay máshol megjegyzi, „a szellemnek nem lehetett gátat vetni”, és lassan, akadályoztatva, de az észak-amerikai emigrációban élő és alkotó Faludy művésze is egyre több részen át talált utat a Kárpát-medencei magyar olvasókhoz.

A tanulmánynak volt egy másik következménye is: az írásért hatalmas hálat érző Faludy György tartalmas, mély és izgalmas levelezésbe kezdett a szerzővel, Szakolczayval. Ebből a levelezésből fennmaradtak a költő irodalomtudósna írt küldeményei, amelyeket – harmincnégyet – most egybegyűjtve jelentetett meg az MMA Kiadó, felvéve a kötetbe számos tanulmányt, interjút, visszaemlékezést és Faludyt méltató külföldi cikket is. Ebből nemcsak a két irodalomszerető ember, és, mint Orbán János Dénes előszavában fogalmaz, „két rendkívüli elme”, két ízig-vérig „humanista” kapcsolata rajzolódik ki, de a Faludy-rajongók újabb adalékokat kapnak a magyar irodalom egyik legizgalmasabb és legeredetibb alkotójáról, illetve újraolvashatják számos csodálatos saját versét, műfordítását is. „Faludy egyszerűen nem tudott úgy írni, hogy az ne

legyen izgalmas” – jegyzi meg ugyancsak Orbán János Dénes, és igaza van. A költő minden sora, szerepeljen az levélben, képalapon, interjúszövegben, hatalmas élmény.

Hogy ezt most hirtelenjében egy Robert Burns-vers fordításával (*A flaska*) illusztráljuk, a véletlen műve csupán: a „Szólíts nyugodtan Gyurkának!” arra hív, arra csábít, hogy ne is feltétlenül elejétől a végéig „fogyasszuk el”, hanem itt-ott belekapva kóstoljunk bele Faludy világába. És a 21. levél (kézbesítve 1987. szeptember 24-én), amelyben a költő fordításaiból küldött levelezőpartnerének, különös csemege. Igaz, Faludy, mint azt Villon-átiratai óta tudjuk, az idegen költőket is egészen sajátos, saját

hangon szólaltatta meg, tehát teljes mértékben Faludy-műnek tekinthető ez is: „A flaska s egy igaz barát! / Szalad az óra, ember, / és egy nap sár tömi be szád, / több néked nem jár, ember. // Kapd el a szálló perceket, / Használd jókedvvel, ember, / A boldogság félénk gyerek, / Ha hívod, elmegy, ember!”

Hogy kicsoda Faludy György, hol van a helye a magyar irodalomban, máig vitatott kérdés. Sokan ítélik meg az alapján, ahogyan

a bulvárt sem kerülő módon élete végén, már Budapesten élve ifjú feleségével jelent meg a közvélemény előtt. Mások költőfejedelemlékiént tisztelik, s akad, aki a Pokolbéli víg napjaimat a kommunizmusról szóló visszaemlékezés-irodalom egyik nemzetközi mércével mérve is kimagasló teljesítménynek tekinti. A legfelületesebb – hogy ne írjam: legostobább – ítések vállalt biszexualitása miatt eleve le sem veszik a polcra. Akárki volt, nyughatatlan és csillogó elméje, az elvárt szerepekre fittyet hányó személyisége („illett hozzá a »gyurkaság«”, jellemzi a kötetben Szakolczay), munkabírása, eredeti látásmódja, lenyűgöző műveltsége vitathatatlan. Az MMA Kiadó új könyve pedig remek utazást kínál ebbe az izgalmas világba.

Szakolczay Lajos: „Szólíts nyugodtan Gyurkának!” – *Találkozások Faludy Györggyel*.

Szerkesztette Csécsi László.

MMA Kiadó, 2021. 4200 Ft

